

DZIENNIK BERLIŃSKI

wychodzi codziennie

z wyjątkiem niedziel i świąt z datą na dzień następnym.

Adresować należy:

Dziennik Berliński, Berlin O 27,
Raupachstrasse 6.

Cena ogłoszeń: 30 fenigów od wiersza petytowego. —
Reklamy lub ogłoszenia na trzeciej stronie 60 fen. od wiersza pe-
tytowego. — Rękopisów redakcyja nie zwraca, lecz je niszczy. —
Redakcyja, administracyja i ekspedycyja: Berlin O 27, Raupachstr. 6.

Telefon: Alexander nr. 4905.

Telefon: Alexander nr. 4905.

Berlin, środa, 22 sierpnia 1917.

Kancelerz wobec noty pokojowej Papieża.

Wczoraj po poł. o godz. 2-ej zebrała się komisja budżetowa parlamentu niemieckiego po wakacjach latowych na pierwsze posiedzenie.

Organ pöturzed-wy »Norod Allg. Zig« zapowiedział, że na tem posiedzeniu kancelerz mówił o nocie pokojowej Ojca św. Stąd też zaciękwawiano i zainteresowanie się tym posiedzeniem było w kołach politycznych i parlamentarnych bardzo wielkie. Wielu posłów nie należących do komisji, przybyło specjalnie po to do Berlina, by przysłuchać się obradom. Tymczasem ci, którzy się spodziewali rzeczy nadzwyczajnych, zawiedli się.

Kancelerz w mowie swej potracił tylko krótko o notę pokojową papieża, zaznaczając, że musi się do niej porozumieć najpierw ze sprzymierzeńcami. Pozatem mowa jego traktowała połączenie wojskowe i przysłała kilka nowych rewelacji o tajnych układach, zawartych pomiędzy aliantami w sprawie podziału państw należących do grupy mocarstw centralnych, a zwłaszcza Turcji.

Posiedzenie zganił zastępca prezesa komisji dr. Südekum (socjalista) wliając nowych członków rządu i poświęcając kilka słów działalności zmarłego posła narodowo liberalnego Bass rmanna i byłego prezesa komisji, dra Spakka, który z powodu miarowania go ministrem sprawiedliwości utracił mandat poselski. Na propozycję posła Eberta (soc.) wybrano przewodniczącym komisji posła Fihlenbercha (centrowca). Później zabrał głos kancelerz dr. Michaelis.

Kancelerz zaznaczył że wstępnie, że zostawszy kancelerzem star i się przedewszystkiem nawliżać stosunki z kierującymi mężami stanu państw sprzymierzonych. Z Bułgariją i Turcją stać się to mogło tylko drogą listową.

Natomiast z mężami stanu monarchji austro-węgierskiej konferował już kilkakrotnie osobistnie w Wiedniu, w głównej kwatery i wreszcie w Berlinie podczas bytowości tutaj hr. Czernina. Sojusz z monarchją jest silny i nierozdzielny. Umówiliśmy się, aby pozostawać ze sobą w ciągłym kontakcie i wymianie myśli.

Od chwili odroczenia parlamentu liczba wrogów pomnożyła się o trzech nowych: Siam, Liberyję i Chinę. Państwa te działają pod naciskiem koalicji i Stanów Zjednoczonych, zwłaszcza Liberyja i Chiny. Tym trzem krajom nie pozostawiliśmy żadnej wątpliwości co do tego, że poślugałamy je do odpowiedzialności za szkody wyrządzone interesom niemieckim w sposób sprzeciwiający się prawu międzynarodowemu.

Co dotyczy stosunku ze sprzymierzeńcami, to istnieją, w przeciwieństwie do wrogów, zupełna jednolitość i jednolitość pod względem politycznym, lecz także i wojskowym. Należy się za to specjalnie podziękować niemieckiemu dowódczemu. Jednolitość w prowadzeniu wojny odpowiada też skutkowi. Dowodzi tego następujący telegram generała feldmarszałka Hindenburga:

»Nie wykazuje lepiej znaczenia wojny tożsami nurkowych, jak połączenie z wielkimi stratami upór, z którym Anglijcy i Francuzi kontynuują swe zaciekle próby, by nas jeszcze w tym roku pokonać pod względem wojskowym na froncie zachodnim. Stawiając bardzo wiele materiału i ludzi chcieli Anglijcy po bardzo troskliwym przygotowaniu obecnie już po raz drugi w krótkim czasie wymusić włamanie się do naszych pozycji we Flandrii. Wielkie siły, także i ich sprzymierzeńców, były potem przygotowane, by po włamaniu się nastąpić mogło przelamanie, aby potem mógł przystąpić do zdobycia wybrzeża fiandryjskiego i do zdobycia punktów oparcia dla ludzi narkowych. Obydwa razy rozbił się olbrzymi atak wrogów wórd bardzo ciężkich strat. Wróg mimo najbardziej bezwzględnej utycia ludzi nie przeszedł poza terańskie ków przed naszymi pozycjami.

Z tych samych powodów co we Flandrii rozpoznać się także wczoraj (20. 8.) pod Verdunem atak Francuzów na rozległym froncie. Kontrakcyja naszej artylerji spowodowała tutaj znaczne opóźnienie rozpoczęcia się ataków nieprzyjacielskich. Pięciobita okazała podczas bitwy artylerji przez skuteczną kontrakcyję swą wybitną siłą zaczepną. Także i tutaj odato się Francuzom zajęć tylko niektóre kawałki pola lejków, ba dase bez znaczenia po olbrzymich stratach. — Te sukcesy osiągnięte zostały przez świetną postawę naszych walczących wojsk i przeważającą dowództwo. Także i pobożne ataki wroga pod Lens, koło Alenc i w zachodniej Stambonii nie przyniosły, wskutek dalej rozwinętego, ruchomego systemu walki naszego wojska wrogowi mimo utycia mas, żadnego zysku. — Z pełną pewnością możemy wyzyskiwać rozwoju dalszych walk na froncie zachodnim, które przeważnie wroga mogą przynieść małe lokalne sukcesy na ogół jednak nie będą miały wpływu na nasze nadzwyczaj korzystne położenie wojskowe. — Na wschodzie osiągnęły nasze wojska w obronie i ataku nowe zwycięstwa.

Nieprzyjacielskie szturmowe masowe załamania się wszędzie z wielkimi stratami. Nasz własny atak przeszedł poza pozycje nieprzyjacielskie i powalił w szybkim pochodzie zwycięskim wielką część armji rosyjskiej. Rozległe obszary naszego wiernego sprzymierzeńca zostały odzyskane.

Ponownie okazało się, że można zdziałać więcej woli i chęć zwycięstwa nawet wobec licznie przeważającego wroga.

Na Bałkanach i w Azji walczą wojska niemieckie u boku wiernych i walczących sprzymierzeńców bułgarskich i tureckich.

Rzut oka na wszystkie strony wykazuje, że pod względem wojskowym stojemy na początku czwartego roku wojny tak korzystnie jak nigdy przedtem.

Sukcesom na lądzie odpowiadają sukcesy na morzu. W miesiącu lipcu zatopiliśmy według najnowszych obliczeń 811 000 ton.

Obserwując ten wynik po naszej stronie i niepowodzenia wrogów, wydaje się nierozumiałem, że po przeciwniej stronie nie dano nawet do zrozumienia, że istnieje choćby myśl o pokoju, a tem mniej myśl o pokoju obejmującym wyrzeczenia się. Niedawno przez rewelacje o tajnym traktacie francusko rosyjskim zdołałem wykreślić, jak daleko idące cele wojenne wytknęła sobie Francja i jak Anglja popiera pragnienia francuskie do ziemi niemieckiej. Dapiera niedawno powiedział jeden z członków gabinetu angielskiego, że nie ma pokoju, zanim armje niemieckie nie zostaną odrzucone na prawy brzeg Renu. Obecnie mogę wykazać jeszcze dalsze traktaty, które zawarł nasz wrogi w sprawie awych celów wojennych.

To i owo z tego już zakomunikowane zostało swego czasu komisji przy dawniejszej sposobności. Chcę iść chronologicznie. W dniu 7 września 1914 r. postanowila wroga koalicja zawrzeć tylko wspólny pokój. W dniu 3 marca 1915 roku stawila Rosja co do zawarcia pokoju następujące żądania, na które zgodzila się Anglja notą z 12 marca, Francja notą z 12 kwietnia.

Rosja ma otrzymać następujące obszary: Cały gród wraz z europejskim brzegiem cieśniny, południową część Tracji aż do linii Eana—Midia, wyspy morza Marmara, wyspy Imbros i Tenodos a po stronie Azji Malejezej półwysp pomiędzy morzem Czarnym, pomiędzy Bosforem i zatoką od Ismidu aż do rzeki Sakaria na wschód. Po ustaleniu tej podstawy partraktowania w latach 19 5 | 16 dalej. W ciągu tych układów kazata sobie Rosja przyrzec ormjańskie wlaścizny Trebizondę i Kurdystan. Francja żądała dla siebie Syrię z Adana i Marsiną i położony poztatem na północ kraj aż do Siwas i Karpuz. Anglja miała otrzymać Mezopotamję.

Dla reszty Turcji w Azji Malejezej postanowiono podział na angielską i francuską sferę interesów, Pałstyna miała zostać międzynarodowiona. Reszta obszarów zamieszkałych przez Turków i Arabów wraz z wlaściami Arabii i z światem młecjanskim i lalama miała tworzyć osobny związek państw pod zwierzchnictwem angielskiem. Gdy potem Włochy wyatąpiły do wojny i żądały części Turcji, przyszło do nowych ukła-

dów, które bynajmniej nie były wyrzeczeniem się. Przyoznaczam że i co do tego dowlemy się bliższych szczegółów i że będziemy je mogli podać do wiadomości publicznej.

Wobec tak rozległych celów wojennych wrogów jest zrozumiałe co powiedział niedawno Balfour, że uważa obszerną wypowiedzenie się rządu o swej polityce wojennej za nieodpowiednie. To jest więc teren jak on nam się obecnie przedstawia, jeśli chcemy myśleć o możliwościach zawarcia pokoju.

Jest rzeczą zrozumiałą, jeśli wobec zachowania się wrogów, prasa niemiecka stoi na stanowisku, iż nie jest nam możliwym występować z nową ofertą pokojową.

W sytuacji, jak ją codopiero przedstawiłem, nastąpiła nota pokojowa papieża. Treść jej jest znana.

Co dotyczy materialnej treści tej noty, to nie mogę wobec niej zająć natatacznie i szczegółowo stanowiska, zaism nie nastąpiło porozumienie się z naszymi sprzymierzeńcami. Mogę wypowiedzieć się co do niej tylko ogólnikowo i chciał bym to uczynić w dwóch kierunkach. Najpierw muszę wystąpić przeciwko poglądowi, jakoby postanowienie papieża zostało spowodowane przez mocarstwa centralne. Siwiardzam, że nota wynika z wolnej woli głowy kościoła katolickiego. Po drugie: chociaż muszę sobie w szczegółach zastrzeżać zajęcie stanowiska to mogę już teraz powiedzieć, że odpowiada to naszym kilkakrotnie ogłoszonemu stanowisku i naszej polityce od 12-go grudnia poczawszy, że przyjmujemy sympatycznie każdą rzetelną próbę własnienia w nieszczerście wojny myśli pokoju i że specjalnie witamy krok papieża, który, jak sądzę, podyktowany został rzetelnym dążeniem do sprawiedliwości i bezpartyjności.

Streszczam się jak następuje:

1. Nota nie została przez nas spowodowana, lecz jest wnikliwym samorzutnym inicjatywą papieża.

2. Witamy zachody papieża, by zakończyć wojnę wszechświatową za pomocą trwałego pokoju, z sympalją.

3. Co do odpowiedzi na nią, porozumiewamy się z naszymi sprzymierzeńcami, lecz układy nie są jeszcze ukończone.

W dalsze szczegóły co do noty zasuszczają się nie mogę. Lecz gotów jestem aż do udzielenia odpowiedzi w specjalnej formie, którą jeszcze należy nalać, co do dalszych rozpraw pozostać w kontakcie z komisją. Wyrażam nadzieję, że ta wspólina praca przybliży nas do celu, który wzywamy mamy: honorowego pokoju do ojczyzny.

Po mowie kancelerza nastąpiła krótka dyskusja, w której zabrał głos mowy różnych partji godząc się na ogół na ogół na stanowisko kancelerza wobec noty papieżkiej. Następnie odroczyła się komisja na dzień.

Anglja a nota pokojowa Papieża.

London, 21. 8. Biuro Reutersa donosi: Poseł angielski powiadomił Watykan, że rząd angielski potwierdza odbiór noty papieżkiej i że rozważy ją głęboko i przychylnie.

Zwołanie rosyjskiego kongresu narodowego.

»Tempo« donosi, że rząd rosyjski zwołał kongres narodowy do Moskwy na 23 sierpnia.

Wszechrosyjski kongres żydowski.

W Petersburgu zorganizował się komitet mający na celu poczynnienie przygotowań dla zjazdu żydów z całej Rosji. Uprawiali do brania udziału w kongresie są po 4 delegaci z tych miast, w których ludność żydowska dochodzi do 50 tysięcy głów. Są to następujące miasta: Petersburg, Moskwa, Kijów, Odesa, Charków, Jekaterynosław, Kijazyniew, Berdyezów, Witebsk, Mińsk, Hamał i Bobrzyńsk.

Z życia Towarzystw.

Baczność! Tow. Polek na południowym wschodzie Berlina urządza w niedzielę, dnia 26. bm. zabawę i lotową na polu Spółki w Treptowie przy Karpfenteichstr. narożnik Kieffholzstr. Program wiele rozmaitych. Strzelanie do tarczy, pocztą japońska i inne niespodzianki. Początek o godzinie 3. po poł. Czysty dochód przeznaczają się na bezdomnych. Zapewnie Szan. Rodacy cel powyższy zrozumieją i licząc na zabawę podążą. Komunik. tramwajem Siemens-Halske »Treptow« do Karpfenteichstr. Zarząd.

Posiedzenie Okręgu Tow. Oświat. Kobiec. w Berlinie odbędzie się w czwartek, dnia 23. sierpnia o godz. 8 wieczorem u p. Goździewicz, Grüner Weg 27. Uprasza się Tow. o przystanie delegatek.

Tow. śpiewu „Dzwon“ w Berlinie urządza w niedzielę, 2 września rb. na sali »Germania-Prachtsäle« przy Chausseestr. 110 wielki koncert wokalo-instrumentalny z współudziałem Tow. »Lutnia«, oraz przedstawienie amatorskie Odegrane będą »Miłostki Ułańskie«. O liczny udział Szan. Rodaków prosi Zarząd.

Posiedzenia.

Środa 22. 8:
Samopomoc naukowa młodych Polek. Niederrwallstr. 11 o 8.
Tow. młodych Polek na wschodzie. Grüner Weg 44 o 8.

Czwartek 23. 8:
Kwartet Polityczny w Berlinie. Wallstr. 20 o godz. 8 1/2.
Plenarne.
Konferencja św. Jana Kantego. Niederrwallstr. 11 o 8 1/2.
Zadki »Sokół« Moabit, Oldenburgerstr. 39 o godz. 8.
Tow. Wykrocze Moabit. Oldenburgerstr. 39 o godz. 8.
Mężów zaufania.

Piątek 17. 8:
Sokół Berlin III Köplicherstr. 17 o 8
Sokół Berlin I. Grüner Weg 27 punktualnie o 9
Tow. młodych Polek na poł. wschodzie. Görliizerstr. 43 o 8
Czytanka.

Sobota 18. 8:
Tow. Obywateli Polakich. Grüner Weg 27 o 8 1/2.
Zjed. Zawod. Pol. filia poł.-wsch., Görliizerstr. 43 o 8.
Zjed. Zaw. Polskie filia Neukölln, Eranołdstr. 1, o 8

Niedziela 19. 8:
Tow. Narodowe Wzaj. Pomocy. Strassmannstr. 39 o 6
Tow. Polek z Niederrwalki, Niederrwallstr. 11 o 1/2.

Lekcje śpiewu.

»Harmonia«. Lekcja chóru mieszana w piątek o 9-tej przy Neue Grünstr. 28 »Bismarck-Säle«.
Tow. śpiewu »Lutnia« w Moabit. Lekcja w piątek o godz. pół 9 wiecz. w lokalu p. Handzuba.
Tow. śpiewu Chopin. W wtorek lekcja śpiewu w lokalu przy Strassmannstr. 39, o 8 goda.
Śpiewa kościelnego parafii św. Antoniego. — Lekcja w wtorek o godz. 9 przy Grüner Weg 27 u p. Goździewicz.
Tow. śpiewu Lira. Lekcja chóru mieszanego co czwartek o godz. 8 przy Görliizerstr. 41.
Tow. śpiewu »Echo« w Neukölln. Lekcja co czwartek o godz. 9 przy Eranołdstr. 1.

Tow. śpiewu Halka. Lekcja chóru mieszanego w środę o 9 przy Brühlstr. 107.
Tow. śpiewu »Dzwon«. Lekcja śpiewu odbędzie się w czwartek o godz. 8 wiecz. przy Weddingerstr. 9.
Tow. śpiewaków »Harmonia«. Lekcja chóru żeńskiego w piątek o 9 przy Neue Grünstr. 28 »Bismarck-Säle«.

Cwiczenia gimnastyczne.

»Sokół« Berlin I. Cwiczenia odbywają się na bisku przy Landsberger Chaussee co wtorki i piątki o 8 wiecz.
Sokół męski Charlottenburg. Cwiczenia co środę od godz. 8—11 wiecz.
Sokół Schönberg. Cwiczenia w czwartek na bisku przy Algenburgerstr. o 1/2 7
Sokół Weissensee. Cwiczenia wspólnie z oddziałem żeńskim o czwartek o 1/2 9 wiecz.
»Sokół« Tegel. Cwiczenia co środę i piątek u p. Drewnitz Schlosstr. 7-8 o 8 godz. wieczorem.
»Sokół« Köpenick. Cwiczenia odbywają się co środę i piątek o godz. 8 na sali p. Lahmgrübnera w Adlershof przy Bismarckstr. 2.
»Sokół« w Oberschöneweide. Cwiczenia co wtorek i piątek każdego tygodnia o godz. 8 w lokalu drh. Schyoha Helmholtzstr. narożnik Deulstr.
»Sokół« w Neukölln. Cwiczenia co czwartek na sali przy »Tupper nar. Kirchhofstr. o 9.

Z życia Towarzystw charlottenburskich.

Tow. Polsko-katol. Terminatorów w Charlottenburgu. W piątek przy Kaiser Friedrichstr. 84 o godz. 9 wieczorem.
Kółko Śpiewaków Polskich w Charlottenburgu. Lekcja co piątek o 8-jej wiecz. w lokalu przy Schlossstr. 22.
Tow. Polek w Charlottenburgu zebrane w drugą i czwartą niedzielę w miesiącu o 4, w sali Klasztornej przy kościele św. Jerzego Jezusowego.
»Sokół« w Charlottenburgu. Zebranie w sobotę 25 b. m. przy Schlossstr. 22, punktualnie o 9.
Zjednoczenie Zawodowe Polakich w Charlottenburgu w niedzielę 26 bm o 10 przed poł. przy Kaiser-Friedrichstr. 86.

Pa trzyletniej tułaczce na polu walki zmarł wskutek odniesionych ran mój najukochańszy mąż i ojciec dwojga dzieci, siostrzeniec i kuzyn podoficer śp.

Stanisław Kaczmarek

w 34 roku życia, o czym donoszą wszystkim krewnym i znajomym w ciężkim smutku pogrążeni

żona Elżbieta Kaczmarek z domu Janik
wraz z dziećmi,
wuj Dziurła z żoną i córkami.

Berlin, Langestr. 17.

Bank Ludowy POMOC Volk - Bank

Sp. zap. z ogr. por.
Charlottenburg, Spielhagenstr. 3.
Telefon: Amt Wilhelm 1283.
Pocztowe konto czekowe: Berlin nr. 10960.
Godziny urzędowe: w środę i piątek od 7—9 wieczorem
w niedzielę od 12—2 po południu
Przyjmuje oszczędności po 3 1/2 i 4 od sta
Udziały pożyczek po 6 procent i dyskontuje weksle.
Wydaje składającym oszczędności na życzenie
skarbanki stalowe.

Zarząd:
J. Spychała. Fr. Tyrałowski. M. Jerzykiewicz.

Jedyna polska fabryka cygar
i krajalnia tytoni w Berlinie.

Złoty medal

W. H. FYRST

Berlin O 27, Schillingstr. 9.
Hurtownie! Telefon: Königstadt 1696. Detalicznie!

Hurtowny skład papierosów fabryk:
Patria, Poznań Dabec Sulima
Ganowicz i Wiekliński. M. Droste, Poznań. Drezno.
Wyroby wszystkich miejscowych fabryk.

Dziewczyna
Potrzebna zaraz do gospodarstwa dla doktora. Zgłoszenia Lichtenberg, Oderstr. 5, 2 piętro na lewo, rano pomiędzy 9—10, wieczorem 6—7.

Swój do Swego!

Płaszcz zimowe,
kostjumy i spódnice,
płaszcz nieprzemakalne
oddaje teraz także dla prywatnych
Bilski,
fabryka płaszczy damsk.
Krausenstr. 30, podwórce (part.)

Jan Paschke
zegarmistrz i
złotnik
BERLIN O 17
Langestr. 110
nar. Markus- i
Holzmarktstr.
Skład i reperacje.
Ilustr. cenniki darmo!

Powołujemy się przy zakupach zawsze na ogłoszenia podane w „Dzien. Berliński.“

Szkola muzyki
Berlin, Weidenweg 16 ll
Jan Popialkiewicz, dyr.
Lekcje gry fortepianu, skrzypiec i d (Teorja). Zgłoszenia przyjmują się każdego czasu.
Do lżejszych prac w drukarni i do posyłek poszukuje się
dziewczyn
które już opuściły szkołę, albo kobiet
Dziennik Berliński.

Tow. śpiewu „Chopin“ w Berlinie

urządza w niedzielę, dnia 26. sierpnia 1917 w ogrodzie Hohenzollerngarten przy Landsberger Allee 92

KONCERT

wokalno-instrumentalny.

Początek o godzinie 3-jej po południu.

Program wiele urozmaicony!

Gry towarzyskie, strzelanie do tarczy, kulanie w kregle o premje. Różne niespodzianki Pocztą japońska. Dzień kwiatów. — Tombola. — Wylosowane będą tylko wartościowe przedmioty. Gotowanie kawy. Wstęp 50 fen.

W razie niepogody odbędzie się koncert bez przerwy w przyległych ubikacjach i saach.

O łaskawe poparcie prosi Zarząd.

Komunikacja koleją obwodową do dworca Landsberger Allee, tramwajami NO, 64 164, 81, 58, 65 i miastowa.

BANK SKARBONA

Sp. zap. z ogr. por.
CHARLOTTENSTRASSE 84, parter
100 przy narożniku Kochstrasse.
Telefon: Amt Moritzplatz nr. 945.
Pocztowe konto czekowe: Berlin nr. 11043.

Przyjmuje oszczędności poczynając od 1 mk. oprocentowując je stosownie do wypowiedzenia i udziela spółkoin pożyczek. Zakłada konta czekowe, dyskontuje i inkasuje weksle i poleca się do zafatwienia wszelkich transakcyj w zakresie bankierstwa wchodzących.

GODZINY URZĘDOWE:

W dni powszednie od godz. 10-2
w niedziele zamknięte.

ZARZĄD:

Stróżyński. Rzepczyński. Barciszewski.

Likiery
firmy B. Kasprowicza z Gniezna.
Wyborne wina węgierskie
firmy Hippolit Robiński z Poznania.
Skład cygar i papierosów.
Hurtownie! Poleca: Detalicznie!
Jan Schmidt, Berlin NW 21., Emdenerstr. 51.
Telefon Moabit nr. 2915.
Zamówienia telefoniczne skuteczniam odwrotnie.

Kursa szoferskie.
Praktyczne i teoret. wykształcenie na kierownika samoch. pod gwarancją rząd. egzaminu. — Możliwość wstąpić do wojsk. oddz. automob. Prospekt fr. i bezpl. wys. na życzenie szkoła: Auto-Technikum, Kottbuser Damm 79 Tel.: Mrtzpl. 1639

Telefon: Alexander 320.
ST. KAŻMIERCZAK
Jedyny polski zakład pogrzebowy i magazyn trumien na Berlin i okolicę.
Palisadenstrasse 66 i 78.
Zafatwiam wszelkie zamów. do pogrzebu.
Trumny metal., dębowe itd. zawsze na składzie Gotowe trumny dla dzieci w wielkim wyborze.

„Dziennik Berliński“ można teraz nabyć na następujących dworcach:
Friedrichstrasse, Alexanderplatz i Śląskim dworcu.